

«DEN EGALITÄRA VISIONEN»

Av redaktör GUNNAR UNGER

”Låt för all del hr Palme och hans anhängare inom den nya vänstern orda så mycket de vill om sin egalitära vision men låt oss slippa höra talas om en egalitär vision i samband med en politisk meningsriktning, som dock alltjämt vill kalla sig konservativ”, säger red. Gunnar Unger i detta inlägg, som starkt tar avstånd från den uppfattning som framfördes av fil. mag. Staffan Granström i Sv.T. nr 4/67.

Man tror verkligen inte sina ögon när man — uträknat i Svensk Tidskrift — får läsa en formulering sådan som den följande: »Om man som kärnan i högerens ideologi ser dess egalitära vision...»

Man tar sig för pannan och frågar sig om man drömmar. Men denna fras återfinns i ett inlägg av fil. mag. Staffan Granström, publicerat i Svensk Tidskrift nr 4 1967, under rubriken »Högerpartiet och samhällets politisering».

Den förefaller vara ett eko — ett spöklikt eko — av den proklamation i Svensk Linje genom vilken Konservativa Studentförbundet mot slutet av år 1964 i hr Olof Palmes efterföljd förklarade sig som anhängare av en »egalitär vision» och därmed förnekade sitt namn och ideologiskt placerade sig någon-

stans mellan Liberala och Socialdemokratiska Studentförbundet. Men detta absurda hugskott, som man helst ville betrakta som en tillfällig förvirring hos några studentpolitiker, hade man dock inte väntat sig att få se återkomma i en av allt att döma allvarligt menad debattartikel i den svenska konservatismens ideologiska organ. Ty om någonting är, alltid har varit och alltid kommer att förbli totalt oförenligt med varje rimlig tolkning av begreppet konservatism så är det just »en egalitär vision».

Egalitarismen kommunistisk

Från Babeuf, egalitarismens store teoretiker och de franska jakobinernas ende betydande ideolog och fram till Lenin — och om man så vill Mao — går en obruten tanke linje. Egalitarismen är förvisso inte kärnan i något högerpartis ideologi, men den är kärnan i socialismens eller mera konkret uttryckt kommunismens ideologi. Ödets ironi har emellertid gjort att när helst man sökt förverkliga »den egalitära visionen» har det resulterat i fåtalsvälde, i despoti och därmed avslöjat kommunismens ohållbarhet.

Förklaringen är enkel. Av alla de politiska abstraktioner som konservatismen ständigt och principieellt avvisat är jämlikhetsidén den orimligaste. Jämlikhet finns inte, har aldrig funnits och kommer aldrig att finnas eftersom människorna dessbättre föds olika, vilket gör

dem till individer och inte till nummer. Och jämlikhet — om man bortser från likhet inför lagen, lika utbildningschanser och dylikt, vilket är något helt annat — är heller ingenting att eftersträva, eftersom den enda form av jämlikhet som kan uppnås på jorden heter nivellering, likriktning, konformism. Det betyder att jämlikheten är frihetens värsta fiende eftersom jämlikhetens korollarium i praktiken måste bli diktatur.

Ta som exempel Sovjetunionen, som en gång var socialismens framtidensland där det klasslösa samhället och den totala jämlikheten skulle förverkligas! Vad har blivit resultatet? Eller ta ändå hellre Koministkina, väl det land som kommit jämlikhetens ideal närmast. Hjärntvättens land, där alla bär samma kläder, äter samma mat och tänker samma tankar — åtminstone om de vill undgå kulturrevolutionärernas hämnd — landet där alla är statens livegna, dvs. livegna under en partihierarki, som är långt strängare och effektivare än kejsartidens mandariner. Ty som Orwell träffande uttryckt det: all animals are equal but some animals are more equal than others. Så ser en egalitär vision ut i verkligheten. Man får hoppas att den passar Svensk Linje, Konservativa Studentförbundet och magister Granström. En egalitär vision! Det är »Kalloccain», det är »Sköna, nya värld», det är »1984».

Hot mot friheten

En engelsk historiker, som verkligen förtjänar att kallas konservativ, har nyligen givit uttryck åt den uppfattningen att det största hotet mot friheten i Västerlandets välfärdsstater ligger i den radikala tron på att jämlikhet är den oundgängliga nyckeln till framsteg och

det slutliga Utopia. Mänsklighetens historia visar, menar han, att framsteg alltid följt inte av påtvingad jämlikhet utan av att man tillåter och uppmuntrar den enskildes initiativ, intelligens och valfrihet. Varhelst despotismen, som nästan alltid skett, genomdrivit jämlikhet och likriktning, har resultatet förr eller senare blivit stagnation och förfall. Om vi framtvingar jämlikhet kommer vi att beröva alla utom de maktägande deras frihet och kommer att skapa en tyrannisk stat där Storebror befäller och alla andra, som berövats möjligheten att yppa en särmening, letargiskt lyder. Detta är vad som kan komma att hända i Västerlandets demokratier om jämlikhetsideologin drivs till sin spets. Vi har skapat välfärdsstaten för att gottgöra skadeverkningarna av den industriella revolutionen då man lät den radikala idén om ohämmad *laissez-faire* få överhand. Men om vi nu skall kunna åstadkomma ett samhälle, som är så effektivt och har en så expansiv produktionsförmåga att det i längden kan uppbära denna välfärdsstat, måste vi — på jämlikhetens bekostnad — återgå till vår gamla tro på frihetens värde. Inte Manchesterliberalernas otyglade frihet utan den frihet under socialt ansvar, som alltid varit en konservativ princip.

Så långt den engelske historikern, som därmed så vitt jag förstår uttrycker något absolut väsentligt i konservativ åskådning. Låt alltså för all del hr Palme och hans anhängare inom den nya vänstern orda så mycket de vill om sin egalitära vision men låt oss slippa höra talas om en egalitär vision i samband med en politisk meningsriktning, som dock alltjämt vill kalla sig konservativ.